

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Георги Владимиров Попов, хоноруван доцент в УНСС – София, професионално направление 3.8. Икономика (Икономика и управление на предприятията в индустрията), определен за член на Научното жури – Заповед №РЗЗ-1160/07.032019 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“

Относно: Дисертационен труд на тема: „Конкурентоспособност на микро- и малките предприятия от винарската индустрия в област Пловдив“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление: 3.8 Икономика

докторска програма: Икономика и управление (Индустрия)

Автор: Гергана Димитрова Димитрова

Научни ръководители: доц. д-р Юлия Джабарова, доц. д-р Ангел Димитров

1. Представяне на процедурата и докторантката

Разработените и представени материали, необходими за разкриване на процедурата и защитата на дисертационния труд са в пълно съответствие с изискванията на ЗВО, ЗРАСБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Комплектът от материали съдържа всички необходими документи, а процедурата е разкрита след задължителните обсъждания и решения на КС, ФС и Заповед на Ректора на ПУ за състава на научното жури по защитата на дисертационния труд.

Съгласно изискванията на нормативните документи докторантката е предложила на вниманието на научното жури и списък на научни публикации, пряко свързани с темата на дисертационния труд – 2 студии, 1 доклад и 1 статия в научни трудове на ПУ, реферирани и рецензирани издания.

Докторантката Гергана Димитрова притежава задължителните образователни степени „бакалавър“ (2002 г- ПУ, ФИСН профил „Стопанско управление“) и „магистър“ (2009 г. – Аграрен университет, Факултет по Икономика), придобита квалификация – Счетоводство и контрол. От 2012 г. до момента е служител и редовен докторант (зачислена през 2016 г.) в ПУ „Паисий Хилендарски“ – Факултет по икономически и социални науки. Дейностите, които е изпълнявала преди това спомагат също за успешното и разработване и защита на дисертационния труд – административен мениджър, управление на персонала, консултантски услуги, експерт в отдел „Снабдяване“, отдел „Пласмент“ на Захарен комбинат „Кристал“ и други, подробно описани в нейната автобиография.

2. Актуалност на разработвания в дисертацията проблем

Представеният за становище дисертационен труд се характеризира с особена актуалност, теоретико-методологична, методическа и практико-приложна значимост при изследването и анализа на конкурентоспособността на предприятия от винарската индустрия в област Пловдив. Този извод се засилва още повече като се има предвид нарастващата конкуренция на световния и особено на европейския пазар, динамизма на вкусовете и предпочитанията на потребителите на вино и ограничените възможности и ресурси на микро- и малките винарски предприятия. Тази актуалност и нарастваща значимост за практиката са обосновани аргументирано, както в увода, така и в цялото съдържание на разработката.

3. Характеристика на дисертационния труд – изводи и обобщения

3.1. Правилно и коректно формулирана тема с нарастваща актуалност и приложна значимост. Тя е разработена в необходимия обем (218 стр.) и 46 страници приложения. Структурата е обоснована и логична – три глави, въведение, заключение, изводи, обобщения и препоръки за перспективите на развитие на микро- и малките предприятия от винарската индустрия в област Пловдив.

3.2. В дисертационния труд аргументирано и прецизно са формулирани **обекта и предмета** на изследване (повече от 20 микро- и малките предприятия от винарската индустрия на област Пловдив), **основната цел**, подцели и изследователски задачи. Изпълнението на тези подцели и задачи е решаващ фактор за постигането на основната цел на дисертацията.

3.3. Предложената за защита научна разработка като цяло демонстрира в достатъчна степен познаването на класическите и съвременните теории и научни постижения в областта на конкуренцията, конкурентоспособността, конкурентните предимства и стратегии, показателите и методите за тяхното оценяване и анализ. За това нещо спомага и богатата библиографска справка – теоретична, методологична и методическа основа на дисертационния труд. Общо са използвани 212 източници, на български език - 87, на руски – 18, на английски - 37 и 70 интернет източници. Научната дискусия е аргументирана, етична и толерантна с коректно използвани и цитирани източници. Стилът на изложение – научен, ясен и убедителен.

3.4. Определяща предпоставка за постигането на основната цел, подцелите и задачите на дисертацията е разработената и успешно приложена в глава трета методика за изследване, анализ и оценяване на конкурентоспособността на микро- и малките предприятия от винарската индустрия в област Пловдив. Специално внимание тук заслужават факторите, съвкупните индикатори и предложения от автора модел за оценяване на конкурентоспособността на предприятията.

4. Научни постижения и приноси моменти

Представеният за становище дисертационен труд се характеризира с определени научни и практико-приложни достойнства – приноси, които могат да се обобщят в следните основни направления:

Първо, формираните в резултат на проведеното емпирично изследване изводи и препоръки за бъдещото развитие на микро- и малките предприятия от винарската

индустрия в Пловдивска област са безспорно постижение на автора. Те имат значим принос в сложния и труден процес на разкриване на нови фактори и резерви, които реално ще повишават конкурентния потенциал на тези предприятия и равнището им на управление като цяло.

Второ, разработените и апробирани с успех в практиката на изследваните обекти методически положения и предложения съвкупен съставен индикатор за оценяване на конкурентоспособността на предприятията са определено достойнство на дисертационния труд, които ще повишат реалността на оценката и са солидна основа за разкриване на нови хоризонти за по-висока ефективност и конкурентоспособност на предприятията от винарската индустрия не само в област Пловдив, но и другите подобни на националната икономика.

Трето, следващо постижение с особена значимост за придобиване на нови конкурентни предимства е разработеният концептуален модел за оценяване на конкурентоспособността на индустриалните предприятия и възможностите за нейното повишаване в тях, който е приложен успешно в глава трета при анализа на дейността на микро- и малките предприятия от винарската индустрия в област Пловдив.

Четвърто, осъщественото изследване на състоянието, проблемите и тенденциите в развитието на винарската индустрия в България и нейните особености в Пловдивска област, получените резултати, свързани с добрите практики в производството и реализацията на българското вино и формулираните изводи и предложения имат актуално нарастващо значение за по-нататъшното ефективно винопроизводството и пазара на вино в нашата страна.

Очертаните научни и практико-приложни постижения са лично дело на докторантката и допринасят за разширяване и обогатяване на знанията и опита в областта на методологията и методиката за изследване, оценяване и повишаване конкурентоспособността на предприятията от винарската индустрия на нашата икономика.

Изводите, обобщенията и препоръките, резултат от проведеното собствено емпирично изследване на винарските предприятия са добра практика, която може успешно да се приложи в дейността и на другите предприятия от българската икономика.

5. Публикации по дисертационния труд

Както бе отбелязано в точка първа на становището, докторантката Гургана Димитрова е представила 4 публикации в Научни трудове на ПУ в реферирани и рецензирани издания – 2 студии, 1 статия и 1 доклад. Те са пряко свързани с проведеното изследване и представят убедително достойнствата на дисертацията и възможностите на авторката за научни изследвания и обобщения в тази област.

6. Автореферат

Представеният автореферат е разработен в съответствие с изискванията и съдържа необходимите задължителни елементи. Той отразява реално и коректно съдържанието на дисертационния труд и дава обективна представа за целите, задачите и получените при изследването резултати.

7. Препоръки

Докторантката е отразила отговорно и коректно направените бележки по структурата, целта на дисертационния труд и определени формулировки при неговото заключително обсъждане. Ето защо тук ще бъде направена само една препоръка, свързана с бъдещото използване на резултатите от тази качествена научна разработка.

Анализът на състоянието и развитието на винарската индустрия в България и област Пловдив, направен в глава втора на дисертацията обхваща периода 2008-2016 година. Изследването в тази област следва да продължи и в бъдеще, като се отчетат настъпилите по-съществени промени, които може би налагат нови изводи, обобщения и практически решения.

Заклучение

Дисертационният труд на докторантката Гергана Димитрова Димитрова е завършено и задълбочено научно изследване, което съдържа изискуемите научни и научно-приложни приноси. Той отговаря напълно на изискванията на ЗВО, ЗРАСБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Посочените в становището постижения и достойнства на разработката ми дават достатъчно основание за положителна оценка на дисертацията като препоръчвам на Уважаемите членове на Научното жури да гласуват за присъждането на образователната и научна степен „ДОКТОР“ на Гергана Димитрова Димитрова по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление“ (Индустрия).

София,

10.04.2019 г.

Изготвил становището,

член на Научното жури:

/доц. д-р Г. Попов/